

אוניברסיטת בן גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה
המחלקה לפוליטיקה וממשל

סדנת תזה

יום ג', 10:15-11:45
ד"ר מיכל גבעוני mgivoni@post.bgu.ac.il

הסדנה מיועדת לתלמידי השנה ראשונה במסלול המחקרי במחלקה לפוליטיקה וממשל. מטרתה ללוות את הסטודנטים/ות בצעדיהם/ן הראשונים במחקר ולסייע להם/ן בגיבוש הצעה לתזה.

הסדנה תכלול שתי חטיבות, עיונית ומעשית, שיועברו לסירוגין מדי שבוע. **החטיבה המעשית של הסדנה** תתמקד בהקניית מיומנויות בסיסיות של חשיבה מחקרית וכתובה מחקרית. נעסוק, בין השאר, בבחירת נושא המחקר ותיחומו, בהתוויית שאלות המחקר, בהגדרת שדה המחקר והמקרים שיבדקו, בקריאה ביקורתית של טקסטים אקדמיים, באיתור חומרים ביבליוגרפיים ובכתיבה של סקירת ספרות ושל שאר מרכיבי הצעת המחקר.

במסגרת החטיבה העיונית של הקורס נבחן מנקודת מבט תיאורטית וביקורתית כמה מאבני היסוד של החשיבה המחקרית בתחום הניתוח האיכותני של החברה והפוליטיקה. נבקש להמשיג ולהציב שאלות בנוגע לפרקטיקות אקדמיות שלרוב אינן נידונות לגופן – חשיבה במקרים, עבודה עם מושגים וניסוח שאלות מחקר – וזאת תוך שימת דגש על ההתגבשות ההיסטורית, הדינמית והגמישה של ידע, של דיסציפלינות ושל סגנונות מחשבה. בנוסף, נבקש להשתהות על כמה מערכי היסוד של הפעילות מחקרית בתחומי הידע הרלוונטיים – אובייקטיביות, ביקורתיות, רפלקסיביות ומעורבות פוליטית – בניסיון לחשוב על התכנים שנמזגים בהם, על הקשיים שהם מעוררים ועל יתרונותיהם הפוטנציאליים.

מטלות הסדנה:

- 1) השתתפות פעילה במפגשים – **חובה**.
- 2) קריאת כל חומרי הקריאה לקראת כל מפגש. עותקים סרוקים של הטקסטים מופיעים באתר הקורס במודל.
- 3) ביצוע המטלות המחייבות לקראת כל מפגש כמפורט בתוכנית הקורס.
- * בדיקת המטלות תתבצע בדרך של ביקורת עמיתים/ות. המטלות ישלחו לבן או בת הזוג שלכם/ן עד יום שישי בשעה 12:00. המטלות הבדוקות ישלחו לרשימת התפוצה האלקטרונית של הכיתה כולה עד יום ראשון בשעה 12:00.
- 4) הצגת חמש מטלות בכיתה.
- 5) הצגת הצעת התזה בכיתה.
- 6) מענה בכתב על שאלון המשוב שיועבר בתום הסדנה.

* עמידה במטלות הקורס תזכה בציון עובר. קבלת ציון עובר בקורס מותנית במילוי כל מטלות הקורס המפורטות לעיל.
* לא ניתן להשתמש במחשב נייד ובפלאפונים במהלך המפגשים.

שעת קבלה: יום ג', 12-13, בתיאום מראש.

תוכנית הסדנה

נושא	חומר הקריאה	מטלות
מבוא: פוליטיקה ואקדמיה – בין הון לשלטון	1) טלילה נשר, "כך אימצה המועצה להשכלה גבוהה את מסקנות 'אם תרצו'", הארץ 2.12.2011. 2) Alison Mountz et al. "For slow scholarship: A feminist politics of resistance through collective action in the neoliberal university." <i>ACME: An International Journal for Critical Geographies</i> 14.4 (2015): 1235-1259. 3) Helen Sword, "Academic Writing: How to Stay Afloat," <i>Times Higher Education</i> , July 20, 2017.	--
שאלות ובעיות	1) Andrew Abbott, <i>Methods of Discovery: Heuristics for the Social Sciences</i> , WW Norton, 2004: Chs. 3, 4. 2) Patrice Maniglier, "What is a Problematic?," <i>Radical Philosophy</i> , 2012.	כתבו דו"ח בן עמוד אחד על חומרי הקריאה. על הדו"ח להתמקד בסוגיות הבאות: 1) מהם מאפייניהן המרכזיים של בעיות מחקריות כפי שהן מתוארות בטקסטים? 2) אילו מסוגי הבעיות המחקריות המוזכרות בטקסטים יכולים להיות שימושיים במיוחד עבורכם/ן במחשבה על נושא המחקר שלכם/ן?
בחירת נושא למחקר	Christopher Howard, <i>Thinking like a political scientist: A practical guide to research methods</i> . Chicago University Press, 2017: Ch. 1	1) קראו את הצעות המחקר המופיעות באתר הקורס. 2) התכוננו להציג בקצרה שני כיוונים אפשריים למחקר במסגרת הדיון הקבוצתי שיתנהל במפגש.
מסגור נושא המחקר, תכנון ודגשיו	מיכל גבעוני, <i>אתיקת העדות – היסטוריה של בעיה</i> . הוצאת ון ליר, 2015: מבוא.	כתבו תקציר בן חצי עמוד של הפרויקט המחקרי המתואר בפרק. על התקציר לכלול את הנקודות הבאות: 1) תיאור של נושא המחקר; 2) התייחסות לשאלות שמניעות את המחקר; 3) התייחסות לחידוש שהוא מציב ביחס לספרות המחקר הקיימת; 4) התייחסות לטיעונים המרכזיים שיפותחו; 5) התייחסות לחומרי המחקר ו/או המקרים הנבדקים.

<p>1) כתבו סיכום באורך כחצי עמוד של חומר הקריאה. (2 פרטו בחצי עמוד נוסף איזה מושג עשוי להתגלות כמועיל במיוחד עבור המחקר שלכם/ן, כיצד אתם/ן מתכננים/ות להשתמש בו ואילו תובנות חדשות תוכלו להציע ביחס אליו.</p>	<p>Mieke Bal, <i>Travelling concepts in the humanities: A rough guide</i>. University of Toronto Press, 2002: Ch. 1.</p>	<p>מושגים</p>
<p>נסחו בחצי עמוד את הרעיון המנחה של התזה שלכם/ן. על התקציר לכלול את הנקודות הבאות: (1 תיאור של נושא המחקר; (2 התייחסות לשאלות שהוא מעורר ושהן תרצו לדון; (3 התייחסות לחשיבות המחקר ולעניין שהוא מעורר; (4 התייחסות לחומרי המחקר ו/או המקרים הנבדקים. ** התחילו לעבוד על המטלה שיש להגיש ב-19.12</p>	<p>--</p>	<p>מסגור נושא המחקר, תכניו ודגשיו</p>
<p>1) כתבו טקסט קצר באורך של עמוד לכל היותר שבו תנמקו, לאור העמדות המוצגות בטקסטים ותוך התייחסות לעמדות הללו, מדוע בחרתם/ן למקד את מחקרכם/ן במקרים מסוימים דווקא ואילו תובנות כלליות עשויים ניתוחי המקרה שלכם/ן להציע.</p>	<p>1) John Forrester, "If p, then what? Thinking in cases," <i>History of the Human Sciences</i> 9.3 (1996): 1-25. 2) John Gerring, "What is a case study and what is it good for?," <i>American Political Science Review</i> 98.2 (2004): 341-354.</p>	<p>מקרים</p>
<p>--</p>	<p>--</p>	<p>מפגש עם מסטרנטיות ותיקות</p>
<p>1) ערכו רשימה ובה 10 פריטי קריאה מרכזיים הקשורים לנושא שאותו תרצו לחקור. (2 קראו ארבעה טקסטים מתוך הרשימה וסכמו כל אחד ב-10 שורות. (3 נסו לשזור את תקצירי ארבעת הטקסטים יחדיו באופן שמתאר את עמדותיהם על הנושא זו ביחס לזו. (4 כתבו מחדש את תקציר המחקר שלכם/ן בהתאם להערות שקיבלתם/ן על הנוסח הקודם.</p>	<p>--</p>	<p>כתיבת סקירת ספרות: צעדים ראשונים</p>
<p>כתבו דו"ח בן עמוד אחד על חומרי הקריאה המתייחס לשאלה: על אילו תפישות של אובייקטיביות מערערות דסטון והארווי ואילו תפישות אלטרנטיביות של אובייקטיביות עולות מטענותיהן.</p>	<p>1) Lorraine Daston, "Objectivity and the Escape from Perspective," <i>Social Studies of Science</i> 22.4 (1992): 597-618. 2) Donna Haraway, "Situated knowledges: The science question in feminism and the privilege of partial perspective," <i>Feminist Studies</i> 14.3 (1988): 575-599.</p>	<p>אובייקטיביות</p>

<p>(1) ערכו רשימה ובה 20 פריטי קריאה מרכזיים הקשורים לנושא שאותו תרצו לחקור. (2) קראו שמונה טקסטים מתוך הרשימה (כלומר ארבעה טקסטים נוספים על אלו שכבר קראתם/ן), סכמו כל אחד בקצרה ושזרו את הסיכומים יחדיו באופן שמתאר את העמדות המובעות בהם על הנושא או הנושאים זו ביחס לזו.</p>	--	<p>כתיבת סקירת ספרות: צעדים ראשונים</p>
<p>(1) כתבו טיוטה ראשונה של סקירת הספרות להצעת המחקר על בסיס 20 פריטים ביבליוגרפיים לפחות. (2) כתבו מחדש את תקציר המחקר שלכם/ן בהתאם להערות שקיבלתם/ן על הנוסחים הקודמים.</p>		<p>כתיבת סקירת ספרות</p>
<p>כתבו דו"ח קריאה בן עמוד אחד על אחד המאמרים.</p>	<p>Judith Butler, "Critique, dissent, disciplinarity," <i>Critical Inquiry</i> 35.4 (2009): 773-795.</p>	<p>ביקורת</p>
	<p>Bruno Latour, "Why has critique run out of steam? From matters of fact to matters of concern," <i>Critical Inquiry</i> 30.2 (2004): 225-248.</p>	<p>ביקורת</p>
<p>(1) כתבו טיוטה שנייה של סקירת הספרות להצעת המחקר על בסיס 20 פריטים לפחות. (2) כתבו מחדש את תקציר המחקר שלכם/ן בהתאם לסקירת הספרות.</p>	--	<p>כתיבת סקירת ספרות</p>
<p>כתבו דו"ח קריאה בן עמוד אחד על הטקסט.</p>	<p>Michael Lynch, "Against reflexivity as an academic virtue and source of privileged knowledge," <i>Theory, Culture & Society</i> 17.3 (2000): 26-54.</p>	<p>רפלקסיביות</p>
<p>כתבו סיכום בן כחצי עמוד של הטקסט ובסופו התייחסו בכחצי עמוד נוסף לשאלה כיצד משפיע ההקשר המקומי על נושא המחקר שלכם/ן ועל האופן שבו אתם/ן מתכוונים/ות לטפל בו.</p>	<p>Walter D. Mignolo, "Epistemic disobedience, independent thought and decolonial freedom," <i>Theory, Culture & Society</i> 26.7-8 (2009): 159-181.</p>	<p>הקשר מקומי</p>
<p>כתבו טיוטה באורך של עמוד אחד המציגה את עיקרי המחקר. על הטקסט לכלול פתיחה מתאימה; הצגה תמציתית של נושא המחקר ושל השאלות שבהן יטפל; התייחסות לחוסרים שאותם הוא עתיד למלא בספרות המחקר וביחס להבנת התופעה; וכן התייחסות למסגרת התיאורטית של המחקר ולחומרים עליהם יתבסס.</p>	--	<p>כתיבת פרק המבוא של הצעת המחקר</p>
<p>כתבו דו"ח בן עמוד אחד על הטקסט המתייחס לשינויים שחלו בתפקיד האינטלקטואל בעידן העכשווי ולבעיות שהם מעוררים</p>	<p>Thomas Osborne, "On mediators: Intellectuals and the ideas trade in the knowledge society." <i>Economy and Society</i> 33, no. 4 (2004): 430-447.</p>	<p>ידע מעורב</p>

ניסוח תרומת המחקר וחידושיו	--	כתבו שתי פסקאות המציגות את תרומת המחקר להבנת התופעה הנחקרת ואת חידושיו ביחס לספרות המחקר הרלוונטית.
הצגת הצעות המחקר	--	הכינו פרזנטציה בת 10 דקות הכוללת התייחסות תמציתית לנקודות הבאות: נושא המחקר; השאלות שבהן יטפל; המסגרת התיאורטית; החומרים עליהם יתבסס המחקר; מתודולוגית המחקר; החידוש ביחס לספרות הרלוונטית; והתרומה להבנת התופעה המדוברת.
הצגת הצעות המחקר	--	1) (למציגים/ות בלבד): הכינו פרזנטציה בת 10 דקות הכוללת התייחסות תמציתית לנקודות הבאות: נושא המחקר; השאלות שבהן יטפל; המסגרת התיאורטית; החומרים עליהם יתבסס המחקר; מתודולוגית המחקר; החידוש ביחס לספרות הרלוונטית; והתרומה להבנת התופעה המדוברת. 2) שלחו לרשימת התפוצה של הקורס הערות קצרות על שתיים מהפרזנטציות שהועברו במפגש האחרון.
הצגת הצעות המחקר	--	1) (למציגים/ות בלבד): הכינו פרזנטציה בת 10 דקות הכוללת התייחסות תמציתית לנקודות הבאות: נושא המחקר; השאלות שבהן יטפל; המסגרת התיאורטית; החומרים עליהם יתבסס המחקר; מתודולוגית המחקר; החידוש ביחס לספרות הרלוונטית; והתרומה להבנת התופעה המדוברת. 2) שלחו לרשימת התפוצה של הקורס הערות קצרות על שתיים מהפרזנטציות שהועברו במפגש האחרון.
סיכום ומשוב	--	שלחו לרשימת התפוצה של הקורס הערות קצרות על שתיים מהפרזנטציות שהועברו במפגש האחרון.